

УДК 332.146.2.338

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Є.А. Бузовський, М.М. Кулаєць, кандидати економічних наук

Розкрито принципи і методи післядипломної освіти фахівців, обґрунтовано організаційні питання їх навчання.

Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, навчально-пізнавальна діяльність.

У сучасних умовах аграрного виробництва гостро ставиться питання щодо поліпшення роботи з кадрами, послідовного і наполегливого проведення кадрової політики, що відповідає вимогам сьогодення, коли вирішальними критеріями для висунення і переміщення кадрів є ідейно-моральні якості, результати трудової діяльності, уміння організувати справу, здатність активно і цілеспрямовано проводити в життя Конституцію України, закони Верховної Ради України, Укази Президента України. Постанови Кабінету Міністрів України, рішення міністерств і відомств АПК. Необхідні кардинальні заходи щодо виховання кадрів управління нового економічного мислення, утвердження ділового стилю роботи, внесення змін в методи її виконання. Кожен керівник і спеціаліст повинен підвищу-

вати свій теоретичний рівень, поглиблювати знання, оволодівати мистецтвом управління, це допоможе ефективніше реагувати на зміни, що виникають, на практиці застосовувати прогресивні форми і методи управління, що в кінцевому підсумку визначає успішне здійснення економічної і соціальної політики в країні.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Подібні питання розглядали: О. Витвицька, П. Гайдуцький, Н. Демешкант, М. Кропивко, В. Кручек, М. Лобас, Ю. Лупенко, П. Музика, С. Юшин.

Мета дослідження – розробка теоретичних і практичних питань з організації та управління системи післядипломної освіти.

Виклад основного матеріалу. Підвищення кваліфікації керівних працівників і спеціалістів АПК здійснюють за професійними програмами, програмами тематичних постійно діючих та короткотермінових семінарів і спрямовують на забезпечення оновлення та вдосконалення умінь і знань, необхідних для ефективного вирішення завдань професійної діяльності.

Для організації навчального процесу заклади освіти, разом з замовниками розробляють навчально-тематичні програми для кожного потоку слухачів. Вони узгоджуються із замовниками і затверджуються в установленому порядку. Окрім того формується тематика випускних робіт (рефератів), забезпечується підбір викладачів, організовується проведення тематичних дискусій, науково-практичних конференцій, виїзних занять тощо, здійснюється облік педагогічної роботи, оформлюються документи на оплату праці залучених викладачів, готують щомісячні відповідні звіти про підвищення кваліфікації слухачів.

Навчально-тематичні програми розробляються відповідно до встановлених вимог на модульній основі з виділенням трьох складових: загальної, функціональної та галузевої з поділом фонду навчального часу на дві частини – нормативну і варіативну.

Зокрема, за загальною складовою вивчаються теми з державного управління і державної служби, запобігання і протидії проявам корупції, аграрної та податкової політики, комп'ютерних технологій, української мови та культури мовлення. За функціональною складовою передбачаються заняття з формування кадрового резерву, соціальних та психологічних аспектів державної служби, менеджменту і маркетингу, соціально-трудових відносин в АПК, інформаційного забезпечення державного управління. Галузева складова спрямовується на вивчення питань з інноваційної діяльності, стратегії та основних напрямків науково-технічних досягнень в галузях, економіки, розвитку підприємницької діяльності, формування ринку сільськогосподарської продукції, аграрного сервісу, соціально-економічного розвитку села тощо.

Планування навчання державних службовців та керівників державних підприємств, установ і організацій з питань інноваційної діяльності здійснюється відповідно до "Плану-графіка підвищення кваліфікації державних службовців".

Тематика та кількість годин навчання з інноваційної діяльності визначається залежно від категорії слухачів та характеру їх професійної роботи і може бути така:

- інноваційна діяльність та науково-технічний прогрес у галузі тваринництва, новітні біотехнології в тваринництві;
- інноваційна діяльність з механізації сільськогосподарського виробництва;
- інноваційна діяльність в рослинництві;
- правове забезпечення впровадження інноваційної діяльності;
- концепція і правова основа державного управління, система правових актів, що регламентують державне управління, їх статус та застосування, правова регламентація діяльності державної служби;
- державне управління агропромисловим комплексом;
- правове забезпечення економічних реформ, концептуальні основи і сутність правового регулювання аграрних і земельних відносин.

З метою виконання заходів щодо детінізації економіки України, в навчально-тематичних планах підвищення кваліфікації державних службовців, керівних працівників і спеціалістів агропромислового комплексу з питань роботи в умовах ринкової економіки, вивчаються теми щодо детінізації та боротьби з тіньовою економікою в аграрному секторі економіки України.

Зокрема, під час підвищення кваліфікації державних службовців V-VII категорій посад вивчається тема: “Запобігання і протидії проявам корупції відповідно до законів України, указів Президента України, змін та доповнень до них”.

Навчальний процес спрямовується на застосування сучасних науково-методичних та інформаційних технологій, максимально адаптований персонально до особливостей складу слухачів.

Здійснюється вхідне тестування слухачів, щоб на основі розроблених тестових завдань скорегувати навчально-тематичні програми підвищення кваліфікації, які б відображали вивчення питань, з яких недостатні знання у слухачів.

Завершальним етапом навчального процесу підвищення кваліфікації фахівців є захист підготовлених ними випускних робіт (рефератів), складання іспитів, заліків, проведення співбесід. До складу комісії з проведення підсумкового контролю виявлення знань слухачів залучаються відповідні замовники – працівники міністерств, установ, відомств і організацій.

Передбачається в навчально-тематичних програмах не менше одного виїзного заняття в науково-дослідні установи та на виробництво. Зокрема в: Інститут картоплярства НААН України; ННЦ “Інститут аграрної економіки” НААН України; Українська лабораторія якості і безпеки; Пілотний завод з виробництва рослинної олії та дизельного палива; “Агрономічна дослідна станція”; Державна лабораторія насіннєвої інспекції (акредитованою міжнародною організацією ISTA); оглядовому майданчику зони митного контролю 37 вантажного відділення Київської митниці; Державній лабораторії ветеринарної медицини; на ринках “Бессарабський” і “Володимирський”; “Укрголовдержжаран-

тині”; виставці-ярмарку “Агро – 2011”; Національний ботанічний сад ім. М.М.Гришка; Агрокомбінат “Пуща-Водиця”.

Навчальний процес із підвищення кваліфікації фахівців включає різні види занять: лекції, лабораторні заняття, тематичні дискусії, науково-практичні конференції, керівництво і рецензування випускних робіт і рефератів, виїзні заняття, прийом іспитів, заліків, консультації, тестування, участь в комісії із захисту випускних робіт, рефератів.

Забезпечення слухачів необхідними інформаційно-методичними матеріалами проводиться лекторським складом, який залучався до занять разом з працівниками навчальних закладів.

Роздаються слухачам такі матеріали: Методичні вказівки підвищення кваліфікації пасічників, електронний збірник лекцій для голів сільських і селищних рад, методичні вказівки щодо написання випускних робіт слухачами факультету підвищення кваліфікації державних службовців, „Програма комплексного захисту яблуні”, „Програма комплексного захисту картоплі”, „Програма комплексного захисту озимої пшениці”, „Програма комплексного захисту ріпаку” “Укравіт”, методичні вказівки для написання підсумкової роботи (реферату) слухачами підвищення кваліфікації голів сільських і селищних рад, методичні вказівки до написання рефератів державними службовцями (V категорій - VII категорій посад) – керівниками і спеціалістами управлінь земельних ресурсів Державного агентства земельних ресурсів України, «Організація загального діловодства» підручник, «Організаційно-економічні засади використання енергоресурсів в аграрній сфері» (навч.-метод. посібник), «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності» (навч.-метод. посібник) “Організаційно-економічний механізм розвитку сільських територій”, методичні рекомендації для отримання кваліфікаційного свідоцтва сільськогосподарського дорадника та сільськогосподарського експерта-дорадника, Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність».

Науково–педагогічними працівниками кафедри інноваційної діяльності в АПК готувалися для слухачів такі матеріали:

- Інноваційна спрямованість агропромислового виробництва (навчальний посібник).
- Інноваційна політика аграрного підприємства для начальників і фахівців з економічних питань. (навчальний посібник)
- Науково і навчально-методичні рекомендації форм і методів підприємництва в аграрному виробництві, з інтеграції розвитку інноваційних процесів та підприємницької діяльності.

Цілий ряд методичних розробок для потоків слухачів експертів-дорадників, дорадчих служб було запропоновано кафедрою аграрного консалтингу та сервісу. Такого роду роздатковий матеріал схвально сприймається слухачами.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Переведення аграрного виробництва на інноваційну модель розвитку в останні десятиліття є одним з пріоритетних у теоретичних і прикладних дослідженнях як вітчизняних науковців, так і вчених країн близького і далекого зарубіжжя.

Проте різноплановість порушених питань (технологічних, технічних, організаційних, економічних, соціальних), особливості розвитку аграрного виробництва у різних природно-кліматичних та економічних умовах потребують подальших поглиблених розробок з метою опрацювання відповідних методологічних положень і практичних рекомендацій.

Список літератури

1. Бузовський Є.А. Складові післядипломної аграрної освіти України / Є.А. Бузовський // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2003. № 22 – С.
2. Бузовський Є.А. Сучасні проблеми та напрями підготовки фахівців АПК / Є.А. Бузовський, М.Ф. Бабієнко, О.П. Савіцька // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2004. № 10.
3. Журавська Н. С. Індивідуалізація навчання як засіб поліпшення організації самостійної роботи студентів у системі післядипломної освіти / Н.С. Журавська // Придніпровський науковий вісник. – Дніпропетровськ, 1999. – № 45. – С. 110–112.
4. Закон України „Про освіту” (зі змінами, внесеними згідно із Законом № 2628 – III від 11.07.2001р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>
5. Методичні рекомендації „Організація підвищення кваліфікації державних службовців та керівників державних підприємств, установ і організацій” // Вісник державної служби України. – 1996. № 4. – С.86–92.

Раскрыты принципы и методы последипломного образования специалистов, организационные вопросы их обучения.

Последипломное образование, повышение квалификации, учебно-познавательная деятельность.

Reveals the principles and methods of postgraduate education specialists, organizational aspects of their training.

Continuing education, training, educational and cognitive activity.